DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
FEBRE TERTIANA SIMPLICI.

QUAM

AUTHORITATE ET CONSENSU
GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ,
IN ANTIQUISSIMA ELECTORALI HEIDELBERGENSI UNIVERSITATE,

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobiliſſimi, Excellentiſſimi, Experientiſſimi,

DN. FRID. CHRISTIANI WINCLERI, M.D.

SERENISSIMI ELECTORIS PALATINI, ARCHIATRI, IN CELEBERRIMA HAC ACADEMIA P.P. & FACULTATIS p. t. DECANI

Mœcenatis, Præceptoris, ac Studiorum Suorum Promotoris, omni obſervantiæ cultu ſuſpiciendi,

Pro

Summis in Medicina Honoribus, Privilegiis & inſignibus DOCTORALIBUS, ritè & legitimè conſequendis,

Publico Eruditorum Examini ſubjicit,

SYLV. SAMUEL ANHORN,

Helvetio - Sangallenſis.

Ad d. XII. Maji. h. & l. ſolitis.

HEIDELBERGÆ,
Literis SAMUELIS AMMONII, *ACAD.* Typogr.
ANNO M DC LXXIX.

CASUS.

IUvenis Viginti & aliquot annorum, temperamenti bilioſo-ſanguinei, vigiliis, curis & intenſis meditationibus deditus, in regione montoſa habitans, æſtate fervente conqueri cæpit de nauſea, & vomitu bilis; debilitate omnium membrorum; Tenſione hypochindriorũ, dolore capitis gravativo & pulſante, catarrhis, hæmorrhagiâ narium; alternis poſtmodum diebus ſubſecutus eſt rigor, qui ad biborium extendebatur, & primò lumbos & ſpinam dorſi, dein mentum manus, pedes, frigore mox graviore, mox leviore, tandemque totum corpus æqualiter occupabat. Excipiebat rigorem quatuor circiter horarum calor, acris, mordax, cum dolore capitis punctorio, ſiti ingente; reſpiratione difficili, linguæ ſiccitate, anxietate circa præcordia, & (inprogreſſu) etiam deliriis, vigiliis & lipothymiâ moleſtus: Pulſus incipiente rigore erat frequentior, ſed debilior, ut tactum ſæpius effugerit, ubi autem remittebat rigor, redire videbatur velox & magnus: Vrina in æſtu febrili reddita clara, coloris citrini, aliquando etiam flammei, ſine ſedimento: die intermiſſionis vero, turbida reddebatur, & ochræ tincturam referebat. Alvus in declinatione erat libera, feces fœtidæ, nigricantes. Solvebantur Paroxyſmi ſudoribus copioſis, fœtidis; Morbi circuitus Viginti & uno Paroxyſmis, qui continuò fermè anticipârunt, bis aut ter in declinatione poſtpoſuerunt, finiebatur: Vbi tandem boni remediis affectus omninò debellatus, evanuit, & revaleſcentem, priſtinæ ſanitati Trophæum, reliquit.

ΣΥΝ ΘΕΩ

§. 1.

SI caſum hunc ritè perpendemus, inveniemus ægrum noſtrum laboràſſe *Febre Tertianâ Simplici*; Paroxyſmus enim febrilis, conſuetis ſymptomatibus comitatus, tertiâ quâvis die ægrotum affligebat.

§. 2 Unde verò & quomodo hæc febris fuerit genita non ita cuivis facilè eſt exponere: tot enim magnorum Medicorum de hac febre ſunt opiniones; tam plauſibiles rationes, quibus quisque ſuam tuetur ſententiam; tam variæ ab Anatomicis accuratioribus inventæ cauſæ, ut vix ſcirem, in quam ſententiam lubentius deſcenderem, niſi caſus præſens mihi eſſet ſatis notus; ita ut dubitare hoc paſſu ferè nequeam.

§. 3. Conſtat enim quòd præſens ægrotus ad hunc morbum prædiſpoſitus fuerit temperamento; Cùm enim ſanguis per ſe abundaverit partibus Salino-Sulphureis; accedente eâ ætate, regione, & parte anni, cum vitioſa diætâ, humores peccantes facilè copioſius generari & primo prodromos febris, deinde morbum ipſum, producere poterant.

§. 4. Cùm enim bilem in hujus ægroti temperamento prædominium habuiſſe conſtet, & bilis hæc ex mente Williſii, ſit nitro-ſulphurea pars ſanguinis, ſive, ut mavult Sylvius, Sal lixivus oleoſus. &c. & ætas juvenilis, regiomontoſa, æſtas, vigiliæ, intenſæ meditationes & vinum illic hauſtum,

ſtum, talem ſanguinem accumulârint, auxerint, exaltârint; fructus verò crudi copioſiùs & diutiùs, quàm par erat aſſumti, cruditatibus, & pituitæ in ſanguine cauſam dederint; credo lubens, ita œconomiam naturalem corporis variè conturbatam fuiſſe, & motum inordinatum ſanguinis, nimiamque efferveſcentiam ejus inde ſucceſſiſſe.

§. 5. Vix enim poſſibile eſt, quin hoc rerum ſtatu, corporis diſpoſitio naturalis pervertatur, & œconomia ejus variè turbetur;

§. 6. Crudi enim fructus in ſtomachum nimis copioſè & per multum tempus aſſumti, (ſi ſtatim ſuccedant, intenſæ meditationes, & curæ,) non facilè ſatis concoquuntur, quin crudum reddunt chylum, fermentum ſtomachi debilitant, & ita parentes fiunt putredinis & pituitæ.

§. 7. Quia verò hi vitioſi humores non omnes excluduntur ex ventriculo per viam ordinariam: ſed partim adhærent parietibus ventriculi, ejusque orificio nervoſo, ſuſcitatur inde *nauſea*, &

§. 8. *Vomitus*; quia natura tentat expellere onus moleſtum, atque adeò per motum hunc convulſivum ſtomachi humores noxios excludit; id quod eò faciliùs accidere poteſt in hoc ægro, cùm bilis etiam ſtagnet in ejus ventriculo, quæ ſtimulo, onere & ingrato ſapore, vomitum haud parùm accelerat.

§. 9. Cùm verò vitioſi humores prædicti, non omnes vomitu ejiciantur: ſed partim ad inteſtina cum chylo deferantur; particulares obſtructiones (de quibus poſtea) pariunt: cum maſſa ſanguinea mixti, circulationem ſanguinis ſegniorem reddunt, & *debilitatem omnium membrorum*, ex depravatâ nutritione; ſive laſſitudinem, onere moleſti, & ad ſpirituum generationem inepti, cauſantur.

§. 10. Ex prædictâ materia morbifica derivamus etiam

Tenſionem hypochondriorum; cùm enim in illis partibus ſtagnare incipiat, & ſæpius putreſcat; fermentatio, & ex hac dolor tenſivus hypochondriorum, ortum trahere poterit.

§. 11. Cùmque hæc materia circulatione ſanguinis etiam in regionem ſupremam fuerit elevata, copiâ ſuâ, *gravativum*; & vellicatione membranarum cerebri, *pulſantem dolorem capitis* excitavit. Id quod ex obſervationibus Anatomicis, eorum, qui febribus extincti & prius hoc malo afflicti fuerunt, ſatis patet; quod nec ipſe Sylvius diffitetur, in praxi ſua; ubi & hanc cauſam addit, quòd cùm anfractuoſæ cerebri fiſſuræ, circa regionem temporum adſint, per quas grandes ferantur arteriæ, ſanguine hoc æſtuante refertiſſimæ; ibi quoque neceſſariò major pulſatio & dolor ſentiri debeat.

§. 12. Hanc quoque materiam depluentem, catarrhos ſuſcitaviſſe, quisque facilè colligere poteſt: humores enim acres, in cerebro congeſti per nares & palatum haud rarò expurgantur; quod experientia & obſervationes Anatomicæ clariſſimè teſtantur.

§. 13. Quoniam verò ſanguis impurus & acris copiosè in arteriis capitis collectus eſt, illisque in locis ebullit, mirum nemini videbitur, ſi dicemus, ab ipſo arteriolarum hæmorrhodialium naſi oſcula fuiſſe aperta, atque ita guttatim more conſueto, effluxiſſe ſanguinem, quæ fuit ipſa *hæmorrhagia narium*, febrem ægroti noſtri antecedens.

§. 14. Succeſſit poſtmodum paroxyſmus febrilis; cùm enim, ut antea diximus, humores pituitoſi, in variis infimi ventris partibus, obſtructiones produxerint, humores ibi ſtagnantes facile putreſcere poterant. obſtructæ vero videntur in hoc ſubjecto fuiſſe, non ſaltem venæ meſaraicæ vel lacteæ aliquot, vel etiam ſoli ductus laterales pancreatis; ſed etiam multi ductus bilarii hepatici; unde ſanguis putredinali fermento infectus per venas ad cor refluens, ſpiritum vitalem obtundit,

obtundit, & ſanguini aliqualem coagulationem inducit. Ubi ſpiritus vitalis quaſi ſuppreſſus, revocans ad bellum ſpiritus, fibras membranarum & imprimis panniculi carnoſi & venarum contrahit; & craſſiores humores illuc delatos ſenſim debellare, exturbare, vel attenuare quærit. Unde potiſſimùm ſubſecutus eſt *rigor, qui ad bihorium extendebatur*; quia materia morbifica ſatis copioſa & craſſa aderat.

§. 15. *Rigor primò lumbos & ſpinam dorſi occupat*. (ex mente Sylv.) quia in tenui inteſtino humorum fit confluxus. *Mentum, manus & pedes, tandem corpus totum rigor modò levior, modò gravior occupat*; quia ſpiritus vitalis in illis partibus quaſi opprimitur & retrahitur, atque adeò circulatio ſanguinis retardatur.

§. 15. *Excipiebat rigorem, quatuor circiter horarum calor, acris & mordax*; quia tandem ſpiritus vitalis, viſcoſos humores expandebat; unde bilis, dominium ex mente Sylvii, recuperabat, ſanguinis rarefactionem & expanſionem adjuvabat, atque adeò calorem & ardorem in corde primùm, deinde & toto corpore, ſucceſſivè cauſabatur;

§. 17. *Acris & mordax eſt hic calor, quoquoverſum extenſus*; quia prædicta materia vitioſa acris, à compedibus liberata, partes maximè ſenſibiles mordet, & rodit.

§. 18. Quæ ipſa materia morbifica in capite & inprimis in meningibus cerebri, extenſa, *capitis doloris punctorii* cauſa eſt; ut videre licèt ex Anatom. Pract. Clariſſimi *Boneti lib.* 4. *ſect.* 1. *obſervat.* 1. ubi ex pluribus caſibus cauſa doloris capitis per anatomen cadaverum, revelatur.

§. 19. Hinc etiam ſuccedit *ſitis ingens*; quia prædicta bilis corrupta ſtagnat & efferveſcit in ſtomacho & pulmomonibus: unde neceſſariò exſiccatio ſalivæ, & ſitis ſequitur.

§. 20. Suc-

§. 20. Succedit *reſpiratio difficilis*; quia eadem materia ferè replet pulmones, atque adeò accendit, vellicat & reſpirationem ſufficientem impedit. Neque enim tantam copiam frigidi aëris pulmones ita infarcti, haurire poſſunt, quæ æſtui temperando ſat eſſet; neque tot calidos & putridos fuligines inde natos ſatis copiosè excludere queunt; ut conſtat ex *Obſervat. Anatom. Harvæi de mot. cord. cap.* 16.

§. 21. Inde etiam facilè deducitur, *linguæ ſiccitas*; cùm halitus bilioſi in fauces aſſurgentes, ipſam linguam neceſſariò exareſcere faciant.

§. 22. Eadem etiam cauſa eſt *anxietatis circa præcordia*, cùm ibi bilis, ut dictum, etiam efferveſcat, & anguſtiam præcordiorum facilè excitet.

§. 23. Sequuntur poſtea etiam *deliria*; quia ſpiritus quaſi accenduntur & inordinatè moventur; unde mens illis quaſi turbata, ſpecies intelligibiles falsè concipit, atque ægrotum in deliria, ad tempus præcipitem agit.

§. 24. *Vigilias*, ex eadem nimia phlogoſi ſpirituum & ſanguinis, & ipſius quoque cerebri exſiccatione, commodè ſatis deducimus; ſpiritus enim quieſcere neſcii, continuis cogitationibus ægrotum ſomno privant. Id quod clarè ſatis videre licet in illis qui phrenitide extinguuntur, ut Willis de morbis cerebri fuſius demonſtrat.

§. 25. *Lipothymia*, quæ ſuccedit, poterat partim ob exhauſtos & avolantes ſpiritus, ob ingratum ſenſum bilis putridæ in corde, vel ob nimiam copiam materiæ morbificæ illic adhuc hærentem, affligere. Sic enim *Harvæus l. c.* in tertianæ febris principio morbifica cauſa cor petens, circa cor & pulmones, quando moratur, anheloſos, ſuſpirioſos & ignavos facit; quia principium aggravatur vitale, & ſanguis in pulmones inpingitur, incraſſatur, non tranſit. Hoc Ego ex diſſectione illorum qui in principio acceſſionis mortui ſunt, expertus loquor.

§. 26. Pul-

§. 26. *Pulſus* incipiente rigore erat *frequentior* ſed *debilior*, ut tactum ſæpius effugerit; quia ſpiritus vitalis, ut dictum, pugnam cum materia morbificâ ſubibat, etiamſi adhuc quaſi ſuppreſſus erat; & proinde, quod unâ vice non licebat, frequenter repetito pulſu efficiebat: niſi enim frequens ſequeretur pulſus, ſuffocaretur procul dubio ægrotus, circulatione ſanguinis impeditâ, ut patet ex jam *c. obſerv. Harvæi.*

§. 27. *Tactum ſæpius ſupterfugit pulſus*, tum ob frequentiam æqualem, tum ob maſſæ ſanguineæ ſegniorem motum, atque adeò debiliorem ictum.

§. 28. Remittente verò rigore redit pulſus *magnus* ac *velox*; quia ſanguis ob bilis & ſpiritus vitalis dominium in corde rarefactus, amplius requirit ſpatium & acrimonia cor ad velociorem pulſum invitat.

§. 29. *Urina* in calore febrili reddita *clara*, *coloris citrini* aliquando & flammei, ſine ſedimento; die intermiſſionis verò turbida reddebatur, & ochræ tincturam referebat; quia, ut Willis inquit, in Tertiana intermittente urinæ malæ ſunt, dum bene eſt ægro: & è contra. dum enim febris intermittit, urina colore rubicundo ſaturatur, & frigori expoſita craſſeſcit, ac ſedimentum inſtar boli Armenæ deponit: In medio autem paroxyſmo, dum calor & æſtus maximè vigent, urina laudabilis eſt; ratio hæc dari poterit, quòd in ipſo æſtu febrili ſaltem excernatur potus aſſumtus & morbificæ materiæ pars magis ſubtilis & aquoſa. partes verò craſſiores ſepoſitis prius tenuioribus per urinam & ſudorem, ſequantur poſtea & exturbentur, partim in urina illa craſſiore, partim in fecibus alvi.

§. 30. Hinc enim *alvus* in declinatione ſive diſceſſu paroxyſmi erat *libera*, & *faces nigricantes & fœtidæ* excludebantur; quia combuſti quaſi humores peccantes ſequeſtrati à maſſa ſanguinea, per victores ſpiritus animales excludun-

tur; natura enim per cloacam communem eructare quærit onus, & ſtimulo & odore moleſtum.

§ 31. Solvebantur quoque prius paroxyſmi *ſudoribus copioſis* & fœtidis; quia ſpiritus & ſanguis ſuperato jam hoſte, ad quietem ſe compoſituri, ſubtiliores partes materiæ morbificæ & potûs aſſumti ad peripheriam devehunt, & dein per poros corporis excludunt.

§. 32. Cùm itaque inſignis copia materiæ morbificæ dicto paroxyſmo fuerit ſeparata & excluſa; ceſſavit ſanguinis ebullitio, dum ſpiritus & ipsa maſſa ſanguinea ab onere levati quaſi requiem capiunt, & ad motum ordinarium redeunt, unde ſecuta ἀπυρεξία ſive *dies intermiſſionis*; quâ hoc ſubjectum febrem nullam ſenſit.

§. 33. Cùm verò fermentum & pars materiæ morbificæ in priori paroxyſmo fuerint relictæ; (uno enim paroxyſmo non reſerantur omnes obſtructiones, nec tota materia morbifica cordi affunditur, ſequeſtratur, expellitur) ſuccreſcit nova materia morbifica, quæ à fermento febrili eodem modo corrumpitur; unde *tertiâ die iterum ſuccedit paroxyſmus d. m.*

§. 34. Quòd verò tertia & non quarta die paroxyſmus fiat in hoc ſubjecto, id potiſſimùm evenire creditur ex proprietate humorum peccantium; quòd nempe bilis cum pituita non nimium viſcidâ mixta, obſtructiones generaverit & computruerit; ſi enim viſcidior fuiſſet humor pituitoſus vel bilis ipſa magis craſſa, & ſucco acido copioſè commixta fuiſſet, ex mente plurium Authorum ſuccedere facilè potuiſſet febris quartana; licet, ut verum fatear, nec hæc ratio, nec alia hactenus mihi ſuffecerint, & ignorare mihi videar, unde hæc lex ſit naturæ, ut ſingulis alternis diebus hæc febris redeat, occultis enim cauſis id potiſſimùm tribuo.

§ 35. *Continuò fermè anticipârunt hi paroxyſmi*; quia materia ſubjecta febrilis craſſior & viſcoſior erat, unde vaſa

citius obturare, & ſanguini meatum liberum prohibere potuit, ut ſic ſpiritus vitalis ante conſuetum terminum obſtacula amolire fuerit coactus.

§. 36. *In declinatione poſtpoſuerunt*, propter materiæ imminutionem & attenuationem, quâ vaſa liberius prætergreſſa, lateribus eorum non tantâ copiâ adhæſit; itaque ſanguini faciliorem tranſitum conceſſit, nec tam citò ut prius obſtructiones parere potis erat.

§. 37. Videbatur hæc febris primò exquiſité tertiana, quæ ut plurimùm quarto, vel ad ſummum ſeptimo paroxyſmo terminatur: extenſa tamen poſtea eſt uſq; in vigeſimum primum paroxyſmū ob vitium diætæ, & ob materiæ morbificæ copiã & lentorem ſive craſſitiem; non tamen tanta aderat copia nec tot ac tales obſtructiones in variis locis, ut Tertiana duplex inde naſci potuerit. Uti de Nobili Scoto poſt mortem aperto refert Olaus Borrichius. obſervat. 91. in act. Thom. Bartholin. ann. 1671. cit. Clar. Bonet. in anat. pract. l. 4. ſ. 1. obſ. 27. §. 4. neq; tanto lentore, ut quartana vel quintana inde oriri potuiſſet.

§. 38. Quoad *Prognoſin*: hanc febrem in hoc ſubjecto minus periculoſam eſſe judicamus, quia ejus ætati, temperamento, & parti anni convenit, juxta Hippocr. *ſ. 2. aphor. 34.* ἐν τῇσι νούσοισιν ἧσσον κινδυνεύουσιν οἷσιν ἂν οἰκείη τῆς φύσιος· καὶ τῆς ἡλικίης, καὶ τῆς ἕξιος, καὶ τῆς ὥρης ἡ νοῦσος ᾖ μᾶλλον, ἢ οἷσιν ἂν μὴ οἰκείη κατὰ τῶν τουτέων. hinc *Scholtzius in aphoriſm. Med. ſect.* 7. §. 565. ex intermittentibus breviſſima quidem & mitiſſima eſt tertiana: imò abſque periculo patientis terminatur; ut patet ex *l. c.* §. 562.

§. 39. Bonum itidem ſignum eſt, quòd paroxyſmus non ultra horas ſex extendatur: facilè enim tot horis interpoſitis natura vires recolligere poteſt, quò facilius novo morbi inſultui reſiſtat, eumque ſuperet.

§. 40. Bonum quoque ſignum eſt hæmorrhagia nari-

um (quæ juxta *Scholtzii aph. med. ſect.* 7. §. 600. alvi fluxum ſecuturum indicat) quia materia morbifica ex regione tam nobili evacuata, inflammationem vel alios morbos parere non poteſt & capitis dolorem talit.

§. 41. Interim quia Diætâ pravâ uſus fuit ægrotus, morbum periculoſiorem & longiorem prædicere licet, juxta *aph. Hippocr. l.* 1. *aph.* 18. inprimis cùm ſæpe in ipſa acceſſione, febris crudos fructus aſſumſerit: contra *aph. Hipocr. l.* 1. *aph.* 11. ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσιν ὑποστέλλεσθαι χρὴ, τὸ προστιθέναι γὰρ βλάπτει, καὶ ὁκόσα κατὰ περιόδους Παροξύνεται, ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσιν ὑποστέλλεσθαι χρή. videatur & *aph.* 19. *ejusdem ſect.* τοῖσιν ἐν τῇσι περιοδοῖσι παροξυσμοῖσιν μηδὲν διδόναι, &c. & hæc de Prognoſi.

§. 42. Pergimus jam ad ipſam curationem; Cùm itaque natura ipſa inclinet ad vomitum bilis, & cruditates adhuc in ſtomacho hæreant & augeantur, & cum chylo quotidie miſceantur, & novas obſtructiones parere, vel putredinem concipere poſſint: præprimis conveniens videtur in hoc ſubjecto primò exhibere *Vomitorium*; idque eò facilius, quia huic conſtitutioni, tempore æſtivo, maximè convenire, experientia loquitur. Cùm igitur natura hanc ſibi viam commodiſſimam quæſierit, erit omnino imitanda, ſecundum *Hippocr. effatum. ſect.* 1. *aph* 21. ἃ δεῖ ἄγειν ὅκου ἂν μάλιστα ῥέπῃ, ταύτῃ ἄγειν, διὰ τῶν ξυμφερόντων χωρίων; & ſect. 2. aph. 29. Hinc laud. *Scholtius aph. med. quoque ſect.* 7. §. 672. ex Ætio inquit, Vomitus à cibo adeò excellit, ut multos noverim, hoc uno præſidio exactè ſanatos, item §. 668. *&* 669. videri poterunt.

§. 43. Convenit verò vomitus manè jejuno ſtomacho, exhibito convenienti Emetico. ex gr.

℞ Sal. Vitriol. Emet. gr. xvij.
gumm. gutt. gr. iij.
aq. centaur. min. ℥j.
M. f. potio. pro una doſi.

Vel

Vel ſi fortius velis,

℞ Tart. Emet. Mynſicht. gr. iij.
aq. cent. min. ℥j.
M. d. pro una doſi.

Ubi vomitus primus ſucceſſerit, conveniet hauſtus cereviſiæ calidæ, cum butyro recenti, ut eò melius eluatur bilis & cruditates vomitu vel etiam alvi dejectione excludantur.

§. 44. Ceſſante operatione Vomitorii, ægrotus ritè quieſcat, per horam unam vel alteram, obſervans diætam huc ſpectantem, circa finem diſput. ſubjungendam. Nec inconveniens erit, duabus ante prandium horis, exhibere pulv. ſeq. in potione ſubjuncta.

℞ Oc. 69. contuſ. ʒj.
Tart. Vitriolat. ʒß.
M. f. pulv. pro una doſi.

℞ Aq. Tarax.
endiv.
decoct. Tamarind.
tinctur. roſ. aa ℥j.
M. f. potio. S. **Ein Tränctlein zu dem Pulver.**

& hæc quidem die intermiſſionis.

§. 45. Cùm verò paroxyſmus timetur, abſtinere conveniet, ab omni cibo, & inprimis à crudis, quibus hic delectatur ægrotus. Nec ſomno facilè indulgebit brevi ante paroxyſmum; quia plerumque paroxyſmus gravior ſuccedit, & materia peccans copioſiùs in ſuprema regione colligitur.

§. 46. Nec alvus ſit adſtricta, quin potius leni clyſtere ex emollientibus & refrigerantibus, ſi neceſſe eſt juvetur; ex. gr.

℞ Herb. IV. emoll. aa. mj.
fl. ſambuc. pij.
coq. in ſ. q. aq. comm.
in colat. ℥x. diſſolv.

Elect. lenitiv. ℥ß.
ol. chamomill. ℥j.
M. f. Enema. duabus ante paroxyſmum horis injiciendum.

Sollicitari etiam poteſt ſuppoſitoriis officinalibus alvus.

§. 47. Abſtineat quoq; à Venere: quicunq; enim febre correpti, in principio inprimis febrium, Venereo actui indulgent, graviùs & longiùs affliguntur à febre. Id quod etiam accidit illis, qui affectibus animi nimiùm efferuntur vel ſupprimuntur; graviora enim (humoribus & ſpiritibus diverſimodè motis) in paroxyſmo ſequantur ſymtomata, neceſſe eſt.

§. 48. *Ante principium paroxyſmi*, nihil quidem magis quàm quies quæritur: Sed urgentiora ſymtomata, & imminens ſuffocationis periculum, cauti Medici auxilium poſtulant. Quale verò illud?

§. 49. Exhiberi poſſet medicamentum aperiens, incidens, attenuans, & ut vocant, Cordiale, quo obſtructio melius expediatur, ſpiritus ſuppreſſus quaſi reſuſcitetur, circulatio ſanguinis promoveatur, & cor à materia morbifica eò citiùs liberetur, quod fieri poſſet ſeq. m.

℞ Spir. Sal. Armen. ℈ß.
aq. è typh. cerv. ℥ß.

§. 50. Aquæ è Typh. Cervi deſcriptio hæc eſt:

℞ Typh. Cerv. rec. inciſ. ℔j.
raſur. ungul. Alc. ℥j.
viſc. quern.
colurn. aa. ℥iß.
macerentur in ſucco citri crud. q. ſ. per quatrid.
l. a. adde
flor. primul. ver.
anth.
lil. convall.

beton.

beton. aa. ℥ß.
vin. Malvatic. q. ſ.
macerentur iterum l. a. per triduum, inde l. a. deſtill. ex vaſ. vitr. & ſerv. S. ut ſupra.

§. 51. Ab omni alio potu & cibo abſtineat æger in rigore, nec hauſtulus ipſi concedatur priusquam rigor ipſum omninò deſeruerit, & non minùs naſus, quàm totum corpus reliquum, incaluerit.

§. 52. Interim ſi lipothymia tunc accederet, prædicta potio vel ſimilis repeti poterit, ex. gr. ſequens, quo magno cum ſucceſſu uſus eſt æger.

℞ Aq. menth.
fænic. aa. ℥ij.
vit. Math. ʒiij.
Syrup. Myrt. ℥j.
M. f. potus. S. Kräfftigung in dem Froſt zu nehmen.

§. 53. Naribus nodulus ex ſpeciebus cordialibus in aqua Carſunculi vel aquâ miraculosâ Danicâ madefactus, ſæpius admoveatur. Pulſibus & cordi etiam epithematibus ex iisdem proſpici poſſet.

§. 54. Nec inconveniens erit frictio corporis cum linteis calefactis: inprimis verò illæ partes, in quibus rigor maximè ſentitur, linteis calidis foveri poſſunt.

§. 55. Hic & commodè in uſum traheretur lapis ille, Pumici quodammodo ſimilis, qui ex Anglia ad nos devehitur, & ſtupendos effectus in ſphacelo, hydrope, lipothymiis, difficili partu, & multis aliis affectibus, edidit; ut in duobus tractat. De hoc lapide, *(Warmenſtein)* fuſius docetur à Viris Celeberrimis, & generis ſplendore conſpicuis: Congelationes enim ſanguinis impedit, motum ejus promovet, & ſpiritus ipſos, quaſi exaltat, &c.

§. 56. Poterit quoque corpus aptis tegumentis ſatis bene

bene muniri; his enim deficientibus, ægri ſe calefieri poſſe, vix credunt; Sed hæc in rigore.

§. 57. Ubi verò is ceſſat, & æſtus inſignis ingruit, hæc erunt removenda, & corpus levioribus ſaltem tegendum.

§. 58. Maximè etiam tunc attendenda videtur *lipothymia*, quæ vel præcavenda, vel abigenda, ſeq. potiunculâ, quam Medicus laudatiſſimus huic ægroto præſcripſit, & ſeq. modo compoſita fuit.

℞ Aq. borrag.
bugloſſ. aa. ℥iij.
cinamom. ʒj.
confect. hyacinth. ℈j.
Syrup. papav. errat. ℥j.
Spir. Sal. dulc. g. x. M.

Hæc mixtura ſitim & æſtum febrilem modicè temperavit, ſpiritus vegetos reddidit, & appetitum poſtea promovit.

§. 59. Poterunt hic & epithemata pulſuum & cordi, commodè uſurpari, de quibus antea.

§. 60. Anxietati circa præcordia & reſpirationi difficili, oppoſita fuit etiam modò præſcripta potio: Nec inconveniens erat ſequens.

℞ Aq. cord. frig. Saxon.
cord. è typh. ſupr. deſcript. aa. ℥ij.
Margarit. contuſ. ʒj.
laud. opiat. opt. ppt. gr. ij.
M. f. potio. Doſ. pro ratione neceſſitatis & lipothymiæ frequentiâ iterata, cochlearia duo, vel ad ſummum tria.

§. 61. Calor acris & mordax & linguæ ſiccitas, ſublata fuit ſeq.

℞ Aq.

℞ Aq. cichor. ℔j.
roſ. ℥ij.
Syrup. Viol. ℥iß.
Spir. Vitriol. q. ſ. ad gratiam.
M. f. julep.

Vel

℞ hord. mund. ad crep. coct. ℥iß.
ſem. papav. alb. ʒij.
cum aq. decoct. hord. ſ. q.
f. emulſ. ℥xv. add.
julep. roſat. ℥iß.
aq. fœnic. ℥j.
M. d. ſubinde hauſtulus.

§. 62. Hiſce cum ſitis extingui non potuerit, acidulas Svvalbacenſes bibit; mixtas cum Vino Rhenano, iisque pepaſmum turbavit, & febrem auxit.

§. 63. Magis conveniens fuiſſet julapium ex aq. Tonitruali artif. cujus ingredientia cum Clyſſo Minerali haud parùm conveniunt: Vel tinctur. roſ. ritè confecta, vel ptiſana, aut apozema conveniens, ſecundum formulas paſſim apud Authores deſcriptas, & hic convenientes, parata.

§. 64. Ne verò nimiâ copiâ ægrotus aſſumat potum, ſitis interdum fallenda eſt, refrigeratione linguæ, & collutione oris: ſuadet in hunc finem, *Scholtzius c. ſ.* §. 598. pruna ex aq. frig. mucilag. ſem. cydon. pſyll. vel ſimil. quibus nos tamen præferimus collutionem oris & gargariſationem cum aqua nitratâ, vel aceto & aqua. Laudat ad hunc ſcopum Mindererus in Med. milit. maſticationem panis domeſtici aridi, &c. alii laudant maſticationem ceraſ. nigr. ſiccat. Tamarind. prunell. acetoſ. vel ſimilium; alii ſuadent ut cryſtallus vel moneta argentea in ore teneantur; alii alia, ex gr.

℞ citr. recent. n. 1.

diſſec. in taleolos; aſperg. ſach. ponantur in patina, impletâ aq. roſ. ſæpius invertendo taleolos. Utuntur partim hâc aquâ in ore eam detinendo, vel interdum deglutiendo, vel etiam taleolis citri maſticando.

§. 65. Capitis dolor & deliria mitigari poterant, tum abſtinentiâ à vino in paroxyſmo; tum antecedentibus refrigerantibus, tum epithemate frontis, quale deſcribit *Leonell. Faventin. de Victor. in pract. medicin. l. de febr. p.* 687. Nos laudabimus ſequens.

℞ Trochiſc. de rad. Rhod. Minſicht. ℥j.
Sieff. alb. cum op. ʒj.
nucl. perſ. ℥j.
ſem. 4. frig. maj. ℥ß.
aq. verben.
lactuc. aa. q. ſ. contund.
f. epithem. frontis, addend. circa fin.
aliquid acet. ſambucin.

§. 66. Non parùm quoque hoc paſſu juvabit epithema plantis pedum applicatum, ſequens.

℞ maſſ. farin. acid. ℔j.
Sapon. unctuoſ. virid. ℥iij.
Sal. domeſt. ℥j.
acet. roſ. q. ſ. pro conſiſtentia pultis craſſioris.

M. ſuper igne lento & applica cum linteis. Hoc enim epithema inſignem æſtum ex plantis pedum trahit, adeò ut conſtet, in lue Ungarica omnem capitis dolorem hoc modo in pedes tractum fuiſſe.

§. 67. Hæc tamen epithemata removenda erant, ubi paroxyſmus ſolvi in ſudores videbatur, & linteis calidis frons debebat abſtergi, nec ægro concedendum erat, ut denudaret corpus vel artus, quin potius ſudor ſenſim dictis pannis erat abſtergendus, & quaſi evocandus.

§. 68. Poſt

§. 68. Poſt paroxyſmum quoque, ubi alvi dejectiones ſuccedebant, ægrotus exonerans ventrem, ab injuriis aëris erat præcavendus diligentiſſimè; interim tamen fluxus non erat cohibendus, quia criticus, materiam morbificam craſſiorem ſequeſtratam eliminans; hinc rectè *Scholtzius*, *c. ſ. aph.* 587. & 598. dicit: Si febricitanti venter fluat, ne reſtringas, donec deficere videris ægrotum.

§. 69. Ceſſantibus poſtea alvi dejectionibus, quieſcere adhuc poterat ægrotus in lecto, per horam unam vel alteram, prout pro virium refectione, neceſſe videbatur; deinde bene indutus, ex cubiculo in aliud conclave ſe conferat, ubi, ſi appetitus urgebit, cibum capiet non facilè corruptibilem, debito modo & quantitate, ut circa finem dicetur.

§. 70. Horis tribus ab aſſumto cibo, utile erit, denuò aſſumere pulv. ex oc. 69. & Tart. Vitr. antea deſcriptum, cum potione adjuncta; vel ſimilibus digeſtivis, aliis verò medicamentis abſtinere.

§. 71. Sequenti die intercalari, non verebimur ſuadere ægroto noſtro medicamentum purgans benignius; cùm natura ipſa nobis monſtret viam hanc; ita uſus eſt hic ægrotus decocto fol. Senn. cum elect. de prun. cujus operatio benigna & blanda fuit; Vel

℞ Magiſt. jalap. gr. xxiv.
Solv. in Sp. lil. convall. ℈j. exactiſſ. add.
conſerv. tot. citr. recent. ℥ß.
Syrup. viol. Martial. ʒij. M.
d. l. a. S. Laxier Zucker auff viel mahl.

§. 72. Succedit poſt uſum doſis convenientis hujus laxativi, diæta, purgantibus uſis, familiaris & neceſſaria, quàm hic addere ſuper ſedemus, quia plurimis nota eſt, & paſſim deſcripta extat.

 §. 73. Ubi

§. 73. Ubi ſequens dies alluxerit, eadem obſervanda, & in uſum trahenda eſſe, credimus, (ſi paroxyſmus redierit) quæ antea ſuaſimus, febre appropinquante, & affligente: neq; etiam neceſſarium fore exiſtimamus hic ea repetere, quæ poſt finitum paroxyſmum, adhibenda ſupra ſuaſimus; neque etiam temerè mutabimus prædicta, cùm optimè convenerint ægroto.

§. 74. Hoc verò monendum adhuc videtur, quod vigiliis illis nimiis, (ſi adhuc ægri vires exhaurire, & ſanguinem acuere, perſeverent,) ſit circa ſequentem noctem occurrendum; quod factum in hoc ægroto, pillul. ex laud. opiat. parat. quorum unam (gr. ß. ponderis) ſpatio ſemihoræ in Emulſione ſupra notata aſſumſit, & ad ſummum, non ſuccedente ſomno, octo pillulas unâ nocte adhibuit.

§. 75. His duobus Medicamentis, motus nimius ſpirituum & materiæ morbificæ, fuit moderatus, & ſymtomata omnia ſequenti paroxyſmo imminuta: quies quoque corporis ſecuta eſt amœniſſima, ipſique maximè neceſſaria (à motu enim quovis, vel leviore etiam inquietudine, inſignem laſſitudinem ſenſit) juxta *Hippocr. ſect. 2. aph.* 48. *ἐν πάσῃ κινήσει τοῦ σώματος, ὁκόταν ἄρχηται, πονέειν, τὸ διαναπαύειν εὐθὺς, ἄκοπον.*

§. 76. Hiſce remediis uſus fuit æger prædictus, usque poſt quartum paroxyſmum, ubi hæmorrhagia narium, ſanguinis miſſionem indicare & poſtulare credens, Medico inſcio Venam aperire juſſit, & ſanguinem ad plures Uncias extraxit; ſed infelici cum ſucceſſu: febris enim longè auctior rediit, & lipothymia & deliriis ægrum ferè confecit, unde quoque morbus haud parùm extenſus fuit.

§. 77. Poſtquam verò prædictis Pharmacis malum paulò depreſſum fuit, ita ut ſaltem fermentum febrile relictum ſine fomite videretur, ſequentibus uſus eſt,

℞. Aq.

℞ Aq. petroſel.
fænic. aa. ℥ij.
Spir. Sal. Ammon. gtt. xij.
laud. opiat. gr. ij.
Syrup. papav. errat. ʒvj. M.
hauriat ante paroxyſmum.

Item

℞ Aq. fænic. ℥j.
Sal. abſynth. ℈j.
Sp. Vitr. gr. vj.
laud. opiat. gr. j.
Syrup. acetoſ. citr. ℥ß. M.
pro uno hauſtu.

§. 87. Maximè quoque ipſi ſemper profuit Sp. ammon. hic enim ſanguinem à coagulatione liberavit, concoctionem cruditatum adjuvit, pepaſmum promovit, obſtructiones ſolvit, atque adeò multis modis curationem acceleravit.

§. 79. Sunt qui in declinatione mali ſuadent uſum cort. Peruvianæ, vel Chinam Chinæ, quam in pulverem redigunt, & in convenienti vehiculo, ante paroxyſmum jejuno ſtomacho exhibent, & ad minimum, jejunium ſex vel octo horarum præcipiunt, atque adeò febrem radicaliter ſe tollere poſſe confidunt: quorum experientiæ fidem derogare non poſſum, cùm exempla quotidiana idem teſtentur, & felix ſucceſſus ferè ſemper promiſſis reſpondeat: cautè tamen, & nonniſi priùs probè purgato corpore, hoc remedio utendum eſſe cenſent alii; cùm aliquando obſtructiones pariant, & hydropicos, ſucceſſu temporis efficiant.

§. 80. Sunt, qui externis, ex gr. amuletis, epithematibus pulſuum, ſive emplaſtris febrifugis, vel etiam ſuperſtitioſis remediis ad eliminandum hoc malum, utuntur:

 ſic

ſic ex priorum numero eſt nodulus ex collo usque in ſcrobiculum cordis ſuſpendendus, ex camphor. ℈j. vel ʒß. & ſem. hyoſciam. alb. ʒj. Alii ſub alis talcolos novem radicis cynogloſſi alligant: alii pulſibus, epithemata, ex telis aranearum, raſura raphani, allio viridi, ranunculo cauſtico, micâ panis, aceto rutaceo, & ſimilibus, applicant; Vel emplaſtro febrifugo Helmontii & hujusmodi multis: quæ omnia cautè adhibita, non rejicienda eſſe, nobis perſuademus.

§. 81. Ea tamen, quæ meram ſuperſtitionem redolent, omninò damnamus; qualis projectio ſeminis urticæ, in ipſo ortu ſolis, in nomine illius qui febricitat: Amuletum ex ABRACADABRA, & ſimilium verborum, &c. Per hæc enim neque per magnetiſmum, neque per ullum licitum & naturalem modum, operationem aliquam in corpore noſtro, fieri poſſe, credimus. Sed hæc pro ratione inſtituti de curatione, dicta, hâc vice ſufficiant. Sequitur jam ut paucis etiam agamus de diæta extra paroxyſmum, quæ conſiſtit potiſſimùm in legitimo & convenienti uſu ſex rerum non naturalium.

§. 82. Ante omnia igitur conveniet ægroto noſtro, *aër purus*, ſerenus, non frigidus, ſed ad frigiditatem temperatam inclinans, hoc eſt frigidiuſculus; habitabit itaque ægtotus noſter verſus ſeptentrionem, non longè à ſylvis & pratis virentibus, fontibus & rivulis quibusdam irriguis; Cubiculum ejus ſtratum ſit foliis roſarum, ſalicis nympheæ, plantaginis, portulacæ, ſolani, lactucæ & ſimilium.

§. 83. Cibus in genere ſit paucus & tenuis, ne ex nimia ingeſtione, cruditates generentur, & ſpiritus à ſubigenda materia morbifica avocentur ad concoquendum cibum; Alimenta itaque ſint facilioris digeſtionis, nec humi-

humiditate nimiâ, nec partibus pluribus Sulphureis, acribus, conſtantia; ne vel cauſa morbi foveatur, vel accenſioni ſanguinis anſa præbeatur: Cibi itaque aſſumantur εὔχυμοι, εὔπεπτοι, ut ſpiritus nimiâ phlogoſi abſumti, reſtituantur; tales cibi ſunt, juſcula pullorum gallinaceorum, caponum, & pulli columbini. Juſcula alterantia, quibus radix petroſelini, mentha, majorana, acetoſ. &c. incocta, magni in hoc affectu habentur à Venerando Sene, JOH. CASP. BAUHINO, Praxeos in Academia Baſilienſi Profeſſore Celeberrimo: Carnes verò grandiorum pecorum, cùm ventriculum onerent, & difficulter concoquantur, non ſuademus, minimè autem aſſatas, toſtas vel fumo induratas; quia acres humores cumulant, aduſtum & calidum ſuccum augent, & ita ad aggravandum affectum, & malum prolongandum faciunt. Piſces, quia citò corrumpuntur, putreſcunt, & materiam febrilem fovent, fugiat ægrotus; fructibus horrariis crudis, nunquam; coctis parciùs utatur; cùm enim corruptis humoribus, ventriculus hujus ægroti oneretur, facillimè fructus crudi in ſtomacho putreſcent, vel crudiorem, ſed acrem admodùm, ſuccum ſuppeditabunt, qui aliquando in ſpiritus maximè activos & penetrantes reſolvitur; ut conſtat ex vino ſpurio, vel ſpiritu aduſto, qui ex illis conficiuntur: Ex his etiam facilè tormina ventris, ob raſionem vel tenſionem inteſtinorum, generantur, & anxietates circa præcordia tantæ fiunt, ut homo ſæpius ſuffocationis periculum incurrat; cui malo tamen, certus uſus camphoræ, quaſi incantamentum medetur. Lacticiniis, & verbo, omnibus facilè putreſcentibus, & obſtructiones, vel bilem augentibus, abſtineat: Neque tamen ſuaderem ægroto noſtro, ut laudatis antea cibis, nullo ſervato ordine, nullo reſpectu habito ad tempus, nullo obſervato modo in aſſumendo, nec

certâ

certâ quantitate exactiſſimè deſtinatâ, utatur, ſæpe enim cibus, qualitate ſanus, morbos parit, intemperanter quovis tempore devoratus; Vellem igitur potiùs, ut in cœna, quæ ſequetur paroxyſmum, utatur ſaltem juſculo aliquo alterato, prunellis, ceraſis acidis arefactis coctis, vel ſimilibus, cum mica panis albi, quæ tamen bene prius maſticata & non copiosè ſimul ingeſta, deglutire conveniet. Quoad quantitatem, concedemus juſculi ad Uncias ſeptem vel octo & panis optimè cocti, & parum ſaliti, ad Unciam unam, vel ad ſummum (ſi urgeat fames) duas; abſtinentiâ enim, multi & magni morbi curantur, ex effato Hippocratis (hinc antiqui præcipiebant jejunium quatriduum in principio) è contrà intemperantia nutrix Medicorum dicitur, imò mater mortis vocari poſſet: Sed hæc de cœna.

§. 84. Prandium in die intercalari, quod concernit, ſi carnibus omninò abſtinere nolit, concedantur ex carnibus ſupra conceſſis, poſt aſſumti juſculi ℥v, carnis ℥j. quæ tamen probè debet eſſe cocta, & herbis prædictis vel ſimilibus à putrefactione præſervata; aliâs facilè nidorem concipit, & cadaverata, fermento febrili acceptiſſimam præbet fomitem; panis quoque prædicti ad ℥ij. ſimul commedere poterit. Conveniet & potus, de quo jam agendum.

§. 85. Pro potu ordinario extra Paroxyſmum varii Medici ſuadent varia, ſic laudat quidam ſeq.

℞ Hord. mund. electiſſ. Mij.
paſſular. min. exacinat. & inciſ. ℔ß.
taleol. citr. matur. crud. mediocr. dimid.
cinamom. acut. ʒiß.
Tart. crud. ℥j. quidam add.
Tamarind. rec. ℥ij. vel
ceraſ. acid. carn. ℥iß.
affund. aq. fontan. puriſſ. menſ. j. per 24. horas: ſæpius

ſæpius movent ſine coctione, donec in gratum abeat potum.

§. 86. Potui vini aliqui Authorum penitus interdicunt; nos tamen moderatum ejusdem, die intermiſſionis (præſertim ſi æger aſſuetus fuerit) & concedimus & commendamus, nempe (ut Scholtzius) Aph. Med. 647. ſ. 1. Vinum in febribus tum admittitur, ubi ſigna concoctæ materiæ in urina manifeſtè apparent, & cùm febris eſt in declinatione, & ſit vinum album, tenue, non vetus, & non novum, & aquâ frigidâ mixtum, ſic enim omnes vacuationes promovet, & per urinam & per ſudorem. Nec inconveniens fuiſſet uſus acidularum moderatus, nempe Svvalbacenſium, vel Tœnychſteinenſium, quas tamen in teneriore ætate & conſtitutione aliâs ſatis tutò admitti poſſe, non credimus.

§. 87. Acidulis verò non utetur in prandio vel cœna, ne coctio turbetur & cruditates diureticâ vi acidularum, ex ſtomacho expulſæ, hinc inde obſtructiones pariant, ſed potius, ſi ſitis nimiùm urgeat, matutino tempore vel horis circiter quatuor poſt prandium.

§. 88. Nolumus verò, ut ultra ℥iij. vel iiij. unâ vice de his hauriat, neque enim ante declinationem febris & priusquam bene purgatum ſit corpus, auctam quotidie doſininbibendo, admittimus, uti quidem illi facere aſſueverunt, qui acidulis pro curatione utuntur.

§. 89. De cæteris potibus conceſſis, hoc monendum videtur, ne aſſumanrur manè jejuno ſtomacho, vel brevi ante cœnam, ne impediatur poſtea concoctio ciborum, dum fermentum ſtomachi, hoc modo eluitur, & ventriculus, ceu pars membranoſa & nervis ſatis donata à frigido hauſtu læditur; mallem enim

manè, ſi ſitis urgeat, concedere aſſumtionem Unciarum aliquot juſculi alterati in die intermiſſionis: & ante cœnam, maſticationem Taramindorum, vel ceraſ. acid. ſiccatorum vel ſimilium.

§. 90. In prandio verò bibere etiam parcè debebit, quia omnia ferè, quæ aſſumit, humida ſunt; ſufficiens tamen debet eſſe quantitas; ne quaſi comburatur ægrotus & exſiccetur à ſiti intolerabili; ſitim enim tolerare martyrium eſt ſine juvamento, quia (dicit Scholtzius Aph. 645. d. ſ.) virtutem debilitat, febres inflammat, vigilias cum anguſtia multiplicat, concoctionemque retardat; Quapropter nec hic certam præſcribere poſſumus quantitatem, ſed à neceſſitate & præſentis Medici conſilo exacto, determinandam relinquimus.

§. 91. Interim tamen cavebit ægrotus, ne toties, quoties fortè lingua ſicceſcet, ſtatim bibat (ubi interdum prædicta collutoria & in ore maſticata ſufficiunt) neque uno hauſtu nimiùm unâ vice infundat, neque nimis frigidum bibat, neque brevi ante vel poſt aſſumtionem juſculi, neque etiam brevi ante ſomnum, vel immediatè poſt prandium &c.

§. 92. Poſt prandium aſſumtum, primò ægrotus per horam leniter ſaltem obambulet; præcedat quoque prandium, motus non concitatus, non vires exhauriens vel ſudorem provocans, ſed benignus, & laudabilis, qui etiam tempore intercalari prandii & cœnæ ſine omni noxa admitti poterit, ita tamen, ut ægrotus horâ unâ priusquam aſſumat victum à motu deſiſtat.

§. 93. *Motum* excipit quies, quæ viribus reficiendis ſufficiens in loco convenienti, de quo antea, capi poterit.

§. 94. Si poſſibile, natura aſſuefiat, ut quotidiè, ſummo mane, & priusquam cubitum eat ægrotus, alvum

exone-

exoneret. Nec urina debita quantitate excernenda, removetur; nec ſudores mediocres, ſi his fortè aſſuetus ſit ægrotus, nec hæmorrhoides, &c. diutiùs quàm par eſt in corpore remaneant, ſed excernantur debitâ quantitate, tempore, modo, loco, &c. vel, ſi ſegnior videatur natura, in hoc negotio, adjuvetur convenientibus remediis, de quibus hâc vice ſpecialius agere nimis longum foret.

§. 95. Cùm verò *pathemata animi*, ſenſibiliter ſanguinem alterandi vi polleant, & in hoc morbo quam maximè nocere poſſint, profligandam ſuademus ante omnia iram, in quam hoc morbo affecti, ferè ſemper proniores ſunt, quàm par eſt; nec minus fugiat triſtitiam, curas & meditationes profundas; notiſſimum enim eſt iram inflammare aliquando ſanguinem & ipſos ſpiritus, ita ut ægrotus non ſaltem morbum hunc augere poſſit, ſed & pronus fiat in apoplexiam, phrenitidem, vel alios graviſſimos morbos.

§. 66. Sic quoque triſtitia ſpiritus quaſi ſupprimit & coagulat; ſanguinem ipſum craſſiorem reddit, & obſtructiones augere poteſt.

§. 97. E contra verò gaudium moderatum perennans, dimidium curationis eſt, reficit enim inſigniter ſpiritus, ſanguinis circulationem expedit, & corpus, quaſi novis viribus inſtruit.

§. 98. Curæ verò & meditationes profundæ, dum ſpiritus exhauriunt, & ſanguinem iis turbatum in corde & in cerebro accumulant, totum corpus quoque exſiccant, non parum etiam ad hunc affectum aggravandum facient.

§. 99. Somnum quod concernit, nocturnus, qui non ultra ſeptem horas extenditur, poſt horas duas à cœna aſſumta, competit; quia coctionem adjuvat, ſpiritus reficit, &c. In paroxyſmi verò principio haud immeritò deteſtatur, cùm

ſangui-

ſanguinem quaſi coagulet, & ſuffocationem cordis accelerare poſſit. Sic nec meridianum approbamus, ut authorem plurium morborum, & imprimis catarrhorum; In declinatione tamen paroxyſmi (illis imprimis qui aſſueti ſunt) permitti poteſt; ſudor enim tunc felicius expellitur, ſine inſigni jactura virium, ut experientia teſtatur.

§. 100. Vigilias hic non præcipimus, cùm jamdum adſint nimiæ, quæ tolli poterunt tum antecedentibus internis, tum etiam externis variis; ex. gr. Unguento Hypnot. Mynſicht. epithemat. temporum convenientibus, aliisque innumeris, apud practicos, fusè deſcriptis.

Et hæc ſunt quæ ratione temporis & chartæ hâc vice Benevoli Lectoris amicæ cenſuræ, ſubjicere debui, ſi quid fortè humani paſſus in his ero, hoc me conſolatur, quod idem fatum etiam magnæ Medicæ Artis Luminibus obtigerit.

Grata miniſtratur Platano *potantibus umbra,*
Et calidos artus frigidula illa levat.
ANHORNI! ſuavis Muſis cantantibus umbra es,
Hæ Tibi conatus ſedulitate juvant.
Vita brevis, longa eſt ars, experientia fallax;
Certa hæc ſit, brevis ars, vitaque longa Tibi.
Gratulor his ſtudiis ſalſo ſudore paratis;
Nam Superi vendunt dona labore gravi.

Nobil. atque CLmo Dn. Candid. ANHORNIO
cum omnis boni voto conteſtatur

mentem francam

GEORGIVS FRANCVS, Med. & Ph. D.
P.P. Academ. Curioſ.